

de optræder udenfor, hvad man i Almindelighed kalder Haandens eller Aandens Arbejde, thi man maa indrømme, at Værdien f. Eks. af en Idé ikke lader sig udmaale —, og det vilde derfor have været smukkere, om Landstinget paa dette Punkt i Lovforslaget havde stillet sig paa det samme Standpunkt, som det har gjort, hvor det drejer sig om Almenhedens Adgang til Statens Skove. Hvor der er Tale derom, gøres der ingen Indskrænkning, der udtaler Landstinget, at Skovene maa aabnes, naar der blot ikke sker noget, som strider mod Statens Interesser. Der maa altsaa i Skovene ikke øves Hærværk, ikke foregaa Afbrækning af Grene, man maa ikke gaa udenfor Omraader, der nu en Gang er bestemte til Færdsel, man maa efterkomme de almindelige Bud, der er opslaaede i en hvilken som helst offentlig Have eller Parkanlæg, hvor man, hvad ærede Medlemmer vil vide, ofte ikke træffer anden Lovbestemmelse end den ene, der anskueliggøres i Ordene: Dette Anlæg stilles under Publikums Beskyttelse. Hvis man i Landstinget havde stillet sig paa det samme Standpunkt lige overfor de private Ejeres Ret og det, der er dem underlagt, tror jeg, man vilde have fundet den største Imødekommen hos Offentligheden med Hensyn til at respektere, hvad der af Besiddelsen med fuld Ret maa kræves respekteret.

Men under sin Kælen for denne Bestemmelse om fuld Erstatning har Landstinget alligevel, synes det mig, været noget i Tvivl om, hvorvidt dette lod sig opretholde i al Almindelighed. Der maatte nogle Bestemmelser til, der nøjagtig anskueliggjorde, hvad det egentlig var, man sigtede til, og man har da paa en Maade afbalanceret det, der i § 1 er udtalt om fuld Erstatning, ved Bestemmelserne i § 21, der handler om Offentlighedens Adgang til Strandbredden, unægtelig det vigtigste, der findes i et Lovforslag om Naturfredning eller rettere om Offentlighedens Adgang til Naturen. Det er efterhaanden blevet saaledes, at man har afspærret store Strandstrækninger, og Faren bliver større fra Aar til Aar. Til sidst er Befolkningen næsten udelukket fra at færdes langs Stranden, hvilket ikke blot er en Behagelighed, men ogsaa kan føres ind under saavel hygiejniske som æstetiske Hensyn. Navnlig naar der er Tale om store Byer, er det af overordentlig Vigtighed, om Befolkningen kan skaffe sig Adgang til en Smule Friluftsliv. Landstinget har derfor i § 21 for at afbalancere Bestemmelsen om fuld

Erstatning indsat nogle Bestemmelser, som jeg fuldt ud kan tiltræde. Erstatning tillkendes kun for bestemt paaviselig Skade, for Værdiforringelse af Ejendom eller for Ulemper. Nu kunde jeg f. Eks. have Lyst til at vide, hvis man overfører disse Bestemmelser fra Strandbredden til en privat Skov, hvilken Værdiforringelse der fremkommer, fordi et Selskab Friluftsmennesker fra den store By drager ud i Skoven for at glæde sig ved dens Skønhed og den friske Luft, færdes paa de afstukne Stier og efterkommer alle Hensyn til den private Ejers Rettigheder. Jeg kan ikke se, hvilken Værdiforringelse der skulde fremkomme heraf, og ej heller kan der være Tale om nogen Ulempe. Ogsaa Folketinget vedtog, at den private Ejers eller Brugers berettigede Interesser skulde respekteres, navnlig hans private Fred og Husfreden. Det synes mig imidlertid, at Landstinget ved sin Affattelse af § 21 har givet en klar Definition af, hvor langt man tør gaa, naar Talen er om fuld Erstatning. I de fleste Tilfælde vil den fulde Erstatning vise sig at smuldre hen, i alt Fald, hvor Talen er om Stranden. Og jeg skulde mene, at dette ogsaa maa blive Tilfældet, hvor Talen er om den almindelige Færden i Naturen. Alligevel er det kedeligt, at der i een Paragraf staar en Udtalelse, der skal korrigeres i en anden. Det synes dog, som om Landstinget har været klar over, at der her var et dobbelt Hensyn at tage, dels Hensynet til den private Ejer og dels Hensynet til Almenheden, og dette sidste Hensyn er dog i nogen Grad kommet til at diktere dets Affattelse af Lovforslaget paa en Maade, som vi her kan acceptere.

En anden meget stor Forringelse af Lovforslaget, sammenlignet med Folketingets Affattelse, findes i Sættelsen af Fredningsnævne. Man gik her i Tinget i saa Henseende ikke særlig vidt. Man gav Justitsministeren og Landbrugsministeren Ret til hver for sig at udpege 1 Medlem til Fredningsnævne. Desuden skulde der i København være 2 af Borgerrepræsentationen valgte Medlemmer, paa Bornholm og i Københavns Amtsrådskreds 2 af Amdtsraadet valgte og i det øvrige Land 1 af Amdtsraadet valgt Medlem og 1 af den danske Købstadforening valgt Medlem. Dertil kom saa 1 Medlem valgt af den Kommunalbestyrelse, paa hvis Omraade det Sted ligger, der kræves naturfredet. Det sidste har man strøget i Landstinget. Man har ligeledes strøget Repræsentanten for den danske